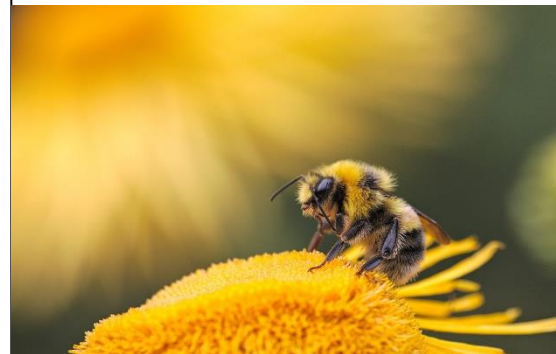

PROIECT COFINANȚAT DIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020

TRANSFER DE BUNE PRACTICI MEDIUL ÎNCONJURĂTOR ȘI TURISM

PROIECT COFINANȚAT DIN PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN 2014-2020

Redactat,
Expert transnațional practica:
GUERGANA ATANOSSOVA TZENO

Traducere,
Expert vizita de studii și bune practici,
traducere de materiale formative
IULIANA MARIA VISA

Avizado,
Manager de proiect **GAVRILESCU**
TIMEA KAROLA

REZUMAT

INTRODUCERE

- Turism, biodiversitate și reducerea sărăciei
- Bunuri și servicii ale ecosistemului
- Impactul asupra mediului al turismului
- Turism, dezvoltare și reducerea sărăciei
- Câteva tendințe actuale în turism

BUNE PRACTICI

- Instrumente de politică și strategie
- Instrumente juridice și de reglementare
- Măsurarea, raportarea, auditul, monitorizarea și evaluarea
- Instrumente economice, financiare și comerciale
- Consolidarea capacităților
- Promovare, marketing și comunicare

BIODIVERSITATE

- Biodiversitatea este o capitală esențială a industriei turismului.
- Fiecare turist speră să găsească un mediu curat și mulți nu se vor întoarce în destinații contaminate sau deteriorate.
- Țările în curs de dezvoltare primesc o cotă din ce în ce mai mare din piața turistică internațională în creștere.
- La rândul său, țările în curs de dezvoltare posedă o mare parte a biodiversității lumii, iar multe dintre atracțiile turistice ale acestor țări sunt strâns legate de biodiversitate.

i — **Bunuri si servicii ecosistemice**

Industria turismului depinde de producția durabilă a unei largi varietăți de servicii ecosistemice.

Activitățile turistice din zonele de coastă tind să se învârtă în jurul diverselor resurse marine, cum ar fi recifele de corali, balene și păsări și necesită ape cristaline pentru practicarea anumitor sporturi turistice, cum ar fi înotul și scufundările.

Parcurile naționale sunt de obicei situate în păduri și zone montane și depind de serviciile ecosistemelor respective pentru a oferi vizitatorilor experiențe recreative, educative și culturale.

i

Impactul turismului asupra mediului înconjurător

Turismul poate avea o serie de efecte negative asupra biodiversității, în special atunci când are loc fără aplicarea standardelor de gestionare concepute pentru a proteja activele naturale.

Infrastructură și facilități: Pentru a dezvolta industria turistică, este necesară în general anumite infrastructuri, care pot provoca modificări sau distrugerii semnificative ale habitatelor naturale.

Epuizarea resurselor: dezvoltarea turismului poate duce la o concentrare a utilizării resurselor locale în zone mai mici sau subminează sistemele locale de gestionare a resurselor.

Poluarea apei: Construirea de noi proiecte de infrastructură tinde să crească generarea de ape uzate contaminate. Acest lucru poate avea efecte nocive grave asupra biodiversității de coastă, în special în zonele recifelor de corali.

MEDIU AMBIENTE

Impactul turismului asupra mediului înconjurător

i

- *Activități turistice: activitățile turiștilor și ale operatorilor pot afecta negativ mediul local. Recifele de corali pot fi deteriorate de scafandri neglijenți, bărci sau comercianți care extrag bucăți de corali pentru a le vinde ca suveniruri.*
- *Deșeuri: Turismul produce anual un volum de 35 de milioane de tone de deșeuri solide, care este practic echivalent cu volumul total de deșeuri din Franța.*
- *Schimbări climatice: Emisiile de dioxid de carbon generate de activitățile legate de industria turismului (transporturi, hoteluri etc.) reprezintă în jur de 4 până la 6% din totalul emisiilor globale, ceea ce este aproximativ echivalent cu emisiile totale din Canada, Brazilia și Coreea de Sud împreună.*

i

Efectele pozitive ale turismului

Turismul durabil poate avea, de asemenea, efecte pozitive asupra conservării biodiversității, oferind în același timp beneficii sociale și economice comunităților gazdă.

Generarea de venituri pentru comunitățile locale: Turismul oferă oportunități pentru dezvoltarea afacerilor și crearea de locuri de muncă.

Educație și conștientizare: Turismul poate contribui la promovarea conservării dacă vizitatorii sunt sensibilizați prin tehnici interpretative bine concepute.

Stimulentele economice pentru protecția habitatului: Turismul poate adăuga valoare economică resurselor naturale și culturale.

Gestionarea durabilă a terenurilor: Turismul poate promova o gestionare mai durabilă a terenurilor oferind mijloace de trai suplimentare sau alternative.

MEDIU AMBIENTE

- La nivel guvernamental există sau conștientizare în crește a importanței sociale, economice și de mediu a industriei turistice și impactul pe care îl produce asupra destinațiilor turistice.
- În întreaga lume, responsabilitățile guvernamentale pentru dezvoltarea turismului au avut tendința de a fi decentralizat, din ce în ce mai multe funcții fiind delegate la nivelurile administrative locale.
- Există o conștientizare din ce în ce mai mare din partea turiștilor cu privire la necesitatea de durabilitate. Turiștii arată un interes din ce în ce mai mare în rezolvarea impactului negativ la turismului (de exemplu, deteriorarea mediului în destinațiile turistice)

Tendențe turistice în natură

- Există atracții turistice esențiale - plaje curate, recife de corali bine întreținute și specii de animale mari și carismatice - care sunt din ce în ce mai amenințate de anumite riscuri.
- Turismul a fost în mod tradițional o sursă de finanțare pentru ariile protejate și contribuția sa la întreținerea acestor zone este în creștere.
- Multe destinații turistice au inițiat procese locale în cadrul Agendei 21 pentru a asigura integrarea turismului în planurile de dezvoltare durabilă, iar abordarea ecosistemică CBD a fost aplicată în multe destinații de turism durabil pentru a răspunde nevoilor tuturor actorilor.

Policii și Strategii

>> Politici și strategii de dezvoltare turistică durabilă

- Politicile și strategiile de turism reflectă modalitățile și mijloacele de realizare a obiectivelor și obiectivelor de durabilitate.
- Politicile au în general legătură cu structurile instituționale care permit gestionarea dezvoltării turismului. Politicile nu trebuie să se refere la un anumit site și pot fi aplicate pe întreg teritoriul național.
- Strategiile sunt mai orientate spre acțiune și deseori legate de o anumită destinație sau regiune.
- Exemple: Politici turistice, mecanisme de cooperare interministeriale și interinstituționale, scheme de păstrare a veniturilor pentru întreținerea parcurilor, activități de formare destinate profesioniștilor sau comunităților.

STUDIU DE CAZ

Strategia națională și planul de acțiune pentru dezvoltarea ecoturismului (Bulgaria)

Proces de consultare pe doi ani cu mai mulți părți interesate.

S-au format 12 asociații regionale pentru a dezvolta programe de acțiune regională în conformitate cu Strategia Națională. Aceste programe de acțiune au constituit ulterior baza elaborării Planului național de acțiune.

Câteva rezultate cheie:

Dezvoltarea afacerii și suport de marketing prin instruire, pachete de asistență, certificare a calității și branding.

Reforma legislației pentru a menține veniturile fiscale generate de turism în cadrul municipalității și a le investi în infrastructura turistică.

Fuente: PNUMA y OMT 2005

BUENE PRACTICI

Herramientas de políticas y estrategias

>> Planes de destino de turismo sostenible

- Los planes de destino se refieren generalmente a un **sitio o destino específico** y describen un **proceso y estado futuro** (por ejemplo, recursos humanos, infraestructura, etc.) necesarios para alcanzar un conjunto deseado de objetivos.
- Los planes de destino pueden incluir los siguientes elementos:
 - Inventario de atracciones, equipamiento y otros factores que inciden en un destino;
 - Un análisis estratégico de ventajas, desventajas, riesgos y oportunidades de competitividad del destino;
 - Una evaluación de tendencias de mercado, necesidades y expectativas de los habitantes y recursos humanos o mano de obra disponible.
- El plan requiere un **proceso amplio de consultas**, un relevamiento exhaustivo de información y una comprensión de las **dinámicas políticas, sociales y de recursos**, así como del peso de los **grupos de interés**.

ESTUDIO DE CASO

La planificación general como herramienta eficaz para la gestión de destinos (Croacia)

- La elaboración de **planes locales de destino** con **objetivos de mediano plazo** fue identificada como un factor clave en el éxito de la industria turística de Croacia.
- Los planes locales de destino se desarrollaron con la participación de un amplio **conjunto de interesados directos**.
- Los planes se han centrado en la determinación de medios para **incrementar la competitividad** (por ejemplo, planes de producto, planes de inversión y planes de acción).
- Se adoptó un **enfoque pragmático centrado en la ejecución** (por ejemplo, el plan de destino istriano realizó el 50% de sus inversiones dentro de sus tres primeros años de ejecución).

Fuente: Cizmar y Lisjak 2007

BUENE PRACTICI

Herramientas de políticas y estrategias

>> Proyectos de turismo sostenible

- Los subcomponentes de un plan de destino pueden presentarse como **proyectos de turismo sostenible** específicos, como una estrategia dirigida a **facilitar la recaudación de fondos, la administración y la evaluación**.
- Es necesario establecer una **estructura de gestión** para **cada proyecto**, tomando en cuenta las funciones, capacidades e intereses de los distintos organismos y actores.
- La **participación plena** de los **actores locales** debe incorporarse desde un principio en un proyecto, contemplando sus motivaciones, objetivos y expectativas.
- Desde la fase de diseño deben incluirse mecanismos adecuados de **creación de capacidad** dirigidos a subsanar las **limitaciones de instituciones locales**, a fin de garantizar la continuidad de los principales componentes del proyecto.

ESTUDIO DE CASO

Aldea cultural Gudigwa (Botswana)

- En 1999, la ONG Conservación Internacional (CI) y el Fondo de Conservación Cultural Bugakhwe iniciaron el Proyecto Gudigwa, una iniciativa conjunta de turismo ecológico y cultural comunitario en el norte de Botswana.
- El proyecto tenía como objetivo crear un campamento económicamente rentable que permitiera a los visitantes disfrutar la riqueza cultural de la comunidad local San.
- El campamento fracasó como emprendimiento comercial bajo la administración de CI, pero en términos sociales tuvo ciertos impactos positivos.
- **Lección aprendida:** Es esencial contar con la participación de profesionales del sector privado desde una etapa temprana para garantizar vínculos en la cadena de valor y la integridad operativa.

Suarsa: Conservación Internacional 2008

BUENE PRACTICI

Instrumente juridice și de reglementare

Instrumentele legale și de reglementare constituie cadrul propice care facilitează dezvoltarea unui turism durabil. Aceste instrumente includ, dar nu se limitează la:

- Legile care reglementează turismul (stabilesc condițiile și cerințele pentru acordarea licențelor de funcționare pentru hoteluri, excursii și servicii turistice).
- Cerințe și standarde care reglementează evaluările impactului asupra mediului.
- Legile și codurile privind zonarea, utilizarea terenurilor și construcțiile care afectează dezvoltarea turismului.
- Evaluări ale impactului asupra mediului.

STUDIU DE CAZ

Zonare și standarde de gestionare a terenurilor (Egipt)

- În 2001, Direcția de Dezvoltare a Turismului a inițiat un proces de zonare și gestionare a terenurilor pentru regiunea sudică a Mării Roșii.
- Planul de gestionare a terenului sa bazat pe recunoașterea diferitelor capacități pe care resursele și siturile din regiune le-au avut pentru a încorpora diverse activități turistice.
- Au fost propuse cinci zone de management diferențiate în funcție de gradul de vulnerabilitate.
- Reglementările de zonare au introdus modificări în planurile de dezvoltare ale anumitor zone și, în unele cazuri, au determinat chiar suspendarea planurilor.

Măsurare, informații generale, raportare, audit, monitorizare și evaluare

Acest instrument include:

Dezvoltarea de indicatori și sisteme de măsurare pentru a determina nivelurile acceptabile de impact al turismului.

Identificarea și colectarea informațiilor de bază pentru a servi drept referință pentru programele de supraveghere.

Stabilirea obiectivelor și a punctelor de referință prin stabilirea unor repere pentru comparație. Prin compararea modalităților de rezolvare a problemelor de pe alte site-uri și luând în considerare circumstanțele fiecărei destinații, poate fi pus în aplicare un plan de acțiune menit să aducă îmbunătățiri.

Conceptele de capacitate de încărcare și limitele schimbărilor acceptabile sunt componente cruciale ale oricărei strategii.

STUDIU DE CAZ

Indicatori de management de mediu pentru ecoturism (China)

- În anii 1990, fluxul de vizitatori către rezervația naturală Tianmushan - o zonă protejată chineză de 42,84 km² - aproape sa dublat, ajungând la 52.160 de persoane.
- Un program de management de mediu a fost stabilit utilizând modelul de presiune-stare-răspuns (PER).
- În total, au fost elaborați 45 de indicatori, concepuți pentru a observa evoluția stării destinațiilor turistice, impactul activităților turistice și eficacitatea măsurilor de gestionare.
- Programul a analizat modul în care activitățile turistice au influențat ecosistemul în ansamblu, inclusiv zone situate în afara limitelor rezervației.
- Două probleme cheie care limitează dezvoltarea turismului au fost deteriorarea florei de către excursioniști și lipsa apei.

Sursa: Li 2004

Instrumente economice, financiare și comerciale

Unele instrumente economice, financiare și comerciale pot fi:

- Concesiuni pentru întreprinderi de turism în parcuri;
- Stimulente pentru un turism durabil (de exemplu, stimulente fiscale);
- Introducerea sau modificarea impozitelor, taxelor și taxelor pentru redirecționarea fluxurilor turistice;
- Furnizarea unei infrastructuri solide de gestionare a vizitatorilor;
- Certificarea turismului durabil;
- Premii de marketing și sprijin pentru pionieri;
- Prezentarea raportului voluntar, orientărilor și codurilor de conduită.

STUDIU DE CAZ

Certificare de turism durabil (Costa Rica)

- Programul de certificare a turismului durabil (CTS) recompensează companiile cu responsabilitate socială și de mediu dovedită.
- Certificarea este acordată de o comisie independentă companiilor care demonstrează, prin audituri externe, că îndeplinesc criteriile de durabilitate stabilite.
- CTS a avut un efect pozitiv asupra industriei din Costa Rica prin stabilirea unui set de standarde de durabilitate obiective și fiabile.
- Fiind o inițiativă sponsorizată de guvern, programul CTS are avantajul de a fi gratuit pentru companiile participante, menținând în același timp standarde tehnice și etice ridicate.

Sursa: PNUMA y OMT 2005

Consolidarea Capacităților

Activitățile de consolidare a capacității pot include:

- Rețele de specialiști, instrumente de educație la distanță, conferințe virtuale și seminarii online;
- Înființarea de organizații de marketing și de gestionare a destinațiilor de natură socială și de mediu;
- Pregătirea programelor academice standard privind turismul durabil care urmează să fie predate în centrele educaționale și de formare;
- Stabilirea de parteneriate între sectoarele public și privat și asociațiile de tour-operatori;
- Instrumente de dezvoltare profesională pentru întreprinderile mici și mijlocii (de exemplu, incubatoare de afaceri, linii speciale de credit și asistență de marketing).

STUDIU DE CAZ

Atelierele de formare a formatorilor (Brazilia)

- În 1994, Conservation International a organizat o serie de instruirii de ateliere de formatori în Brazilia, în asociere cu alte ONG-uri și Institutul Ecoplan: net.
- 35 de profesioniști din sectorul turismului au fost instruiți să acționeze ca instructori și facilitatori în cadrul unor ateliere scurte de ecoturism (cu o durată de cinci zile).
- Rezultate cheie:
 - Între 1994 și 2004, au avut loc 55 de ateliere în Brazilia, cu un total de peste 600 de participanți.
 - Aproximativ 80 de produse noi (de exemplu excursii, hoteluri ecologice, atracții) au fost proiectate folosind metodologia atelierului.

Sursa: Hillel 2009

Promovare, marketing și comunicare

- Majoritatea turiștilor continuă să ignore impactul potențial pe care alegerile lor de consum îl pot avea asupra durabilității turismului.
- Sustenabilitatea se vinde - dacă mesajul este bine prezentat și prețul este competitiv, consumatorii vor favoriza furnizorii care au un efect pozitiv asupra destinațiilor.
- Furnizorii de turism pot folosi tehnici de interpretare pentru a transmite valorile patrimoniului natural și cultural, pentru a crea un sentiment de loc și sensibilitate și pentru a oferi o experiență turistică de calitate.
- Guvernele pot ghida planificarea strategică a industriei turismului către proiecte durabile, direcționând investițiile lor de marketing către obiective specifice (de exemplu, în investițiile sale de marketing turistic, guvernul din Costa Rica acordă prioritate companiilor care au primit certificatul de calitate al programului CTS).

STUDIU DE CAZ

Inițiativa Tour Operatorilor pentru Dezvoltarea Turismului Durabil (Mexic)

- Inițiativa operatorilor de turism (TOI) este o alianță internațională susținută de agențiile Națiunilor Unite și dedicată promovării obiectivului de dezvoltare durabilă al Națiunilor Unite.
- În 2006, în cadrul TOI, a fost semnat un acord de cooperare cu Fondul mondial pentru natură (WWF) pentru a promova conservarea diversității biologice în zonele cu mare aflux turistic.
- Rezultate: În Riviera și Costa Maya (Mexic), TOI și partenerii săi au cooperat la elaborarea Legii naționale a turismului (aprobată oficial în februarie 2009), concentrându-se în special pe conservarea litoralului și turismul responsabil în ariile protejate și au sugerat dispoziții pentru a reglementa amplasarea, proiectarea și construcția de situri în Peninsula Yucatan.

BUENE PRACTICI

Material de referință

>> Ghiduri turistice, manuale și materiale de referință

(SCDB) Secretaría del Convenio sobre la Diversidad Biológica. 2004. **Directrices sobre diversidad biológica y desarrollo del turismo.**

www.cbd.int/doc/publications/tou-qdl-es.pdf

(SCDB) Secretaría del Convenio sobre la Diversidad Biológica. 2007. **Managing Tourism & Biodiversity: User's Manual on the CBD Guidelines on Biodiversity and Tourism Development** (Gestión del turismo y la diversidad biológica: Manual de Usuario de las Directrices del CDB sobre diversidad biológica y desarrollo del turismo). www.cbd.int/tourism/guidelines.shtml

PNUMA y OMT. 2005. **Por un turismo más sostenible: Guía para responsables políticos.**

www.unep.fr/shared/publications/pdf/DTIx0884xPA-TourismPolicyES.pdf

PNUMA. 2008. **Sowing the Seeds of Change: An Environmental and Sustainable Tourism Teaching Pack for the Hospitality Industry** (Sembrando las semillas del cambio: Paquete didáctico de turismo ambiental y sostenible para la industria hospitalaria).

www.unep.fr/scp/publications/details.asp?id=DTI/1043/PA

UICN. 2008. **Biodiversity: My Hotel in Action. A Guide to Sustainable Use of Biological Resources** (Biodiversidad: Mi hotel en acción. Guía para el uso sostenible de los recursos biológicos).

www.toinitiative.org/fileadmin/docs/ActivityReports/press_rel/iucn_hotel_guide_final.pdf

① — Material de Referencia —

>> Ghiduri turistice, manuale și materiale de referință

PNUMA. 2005. **Forging links between protected areas and the tourism sector: How tourism can benefit conservation** (Forjando vínculos entre áreas protegidas y la industria turística: Cómo puede el turismo beneficiar a la conservación).

www.unep.fr/scp/publications/details.asp?id=DTI/0591/PA

PNUMA. 2003. **Tourism and Local Agenda 21: The role of local authorities in sustainable tourism** (Turismo y Programa 21 local: El papel de las autoridades locales en el turismo sostenible).

<http://www.unep.fr/scp/publications/details.asp?id=3207>

**PROGRAM OPERAȚIONAL
CAPITAL UMAN 2014-2020**
Titlul proiectului: **Dobândirea de
competente necesare unui loc de
munca prin practica națională și
transnațională**
Codul proiectului: **130960**

ASOC. CIVICA DE COMUNICACION
Y EDUCACION „SOPHIA” (ACCESO)
<https://acesophia.com/>
+34 699 995 472
info@acesophia.com

**Str. Calle Paascales , nr. 3, Madrid,
cod postal 28028, Madrid, Spania**

ACCES PHIA